

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Prezydenta miasta Wrocławia
przeciwko A. w W.
o ustalenie stosunku prawnego,
na posiedzeniu niejawnym 8 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 8 grudnia 2021 r., sygn. akt V ACa 537/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7500 (siedem tysięcy pięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 grudnia 2021 r. Zaskarżonym wyrokiem Sąd ten uwzględnił apelację powoda, zmienił w całości wyrok Sądu pierwszej instancji i uwzględnił żądanie powoda ustalając, że umowa darowizny z 7 lutego 2000 r. zabudowanej

nieruchomości gruntowej jest nieważna. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność wynikającą z niezastosowania przez Sąd Apelacyjny art. 365 § 1 k.p.c. oraz błędnej wykładni art. 6 pkt 10 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 344, dalej: „u.g.n.”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej jej treści - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa, a zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na taką przyczynę kasacyjną należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawione przez skarżącego w uzasadnieniu skargi kasacyjnej argumenty nie przekonują o jej oczywistej zasadności.

Przede wszystkim lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania ogranicza się do powtórzenia skróconej wersji uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Uzasadnienie wskazanej przyczyny kasacyjnej powinno natomiast koncentrować się na wykazaniu oczywistej zasadności skargi, nie może sprowadzać się do odwołania się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bądź też do ich powtórzenia, choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Skarżący nie wykazał także, że Sąd Apelacyjny naruszył prawo materialne i procesowe w sposób, który *prima facie* przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Z argumentacji zawartej w uzasadnieniu skargi nie wynika, że zastosowanie powołanych w zarzutach kasacyjnych przepisów prawa, których naruszenie miałyby wskazywać na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, było oczywiście błędne lub doprowadziło to tego, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe. Zaprezentowana ocena i stanowisko Sądu Apelacyjnego mieszczą się w granicach przyznanej sądowi swobody i nie prowadzi do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona.

Zwrócić uwagę należy również, że zakres związania prawomocnym orzeczeniem (art. 365 k.p.c.) dotyczy tylko samej sentencji prawomocnego orzeczenia. Przedmiotowy zasięg prawomocności materialnej w sensie pozytywnym odnosi się jedynie do samego rozstrzygnięcia, nie zaś do jego motywów (uzasadnienia) i zawartych w nim ustaleń faktycznych. Moc wiążącą z perspektywy kolejnych postępowań uzyskują jedynie ustalenia dotyczące tego, o czym orzeczono w związku z podstawą sporu (rozstrzygnięcie o żądaniu w połączeniu z jego podstawą faktyczną). Takie wąskie ujęcie zakresu mocy wiążącej prawomocnego wyroku przeważa w nowszym piśmiennictwie i zdecydowanie dominuje w orzecznictwie (zob. wyrok SN z 15 stycznia 2015 r., IV CSK 181/14 i powołane w nim poglądy orzecznicze). Konkludując moc wiążąca odnosi się do „skutku prawnego”, który stanowił przedmiot orzekania i nie oznacza związania sądu i stron ustaleniami i oceną prawną zawartą w uzasadnieniu innego orzeczenia. Moc wiążąca orzeczenia nie rozciąga się również na kwestie prejudycjalne, które sąd przesądził, dążąc do rozstrzygnięcia o żądaniu. Sąd nie jest więc związany z mocy art. 365 § 1 k.p.c. dokonaną w innym postępowaniu oceną istnienia konkretnego stosunku prawnego. Wyrok wiąże bowiem co do przysługiwania konkretnego roszczenia, a nie co do oceny prawnej relacji zachodzącej między stronami, z której to roszczenie miałyby wynikać.

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem postępowania było żądanie stwierdzenia nieważności umowy darowizny na podstawie art. 58 § 1 k.c. Nie wiąże więc ocena prawna dokonana w innym postępowaniu sądowym, którego

przedmiotem była ocena skuteczności czynności odwołania darowizny, z uwagi na naruszenie zobowiązania wynikającego z zawartej przez strony umowy. Mocą wiążącą nie są objęte rozważania o zasadności podnoszonych zarzutów, w tym potrącenia, prawa zatrzymania, nieważności lub bezskuteczności umowy. Zagadnienia te mogą być przedmiotem odmiennego osądu w późniejszych procesach, bądź jako objęte żądaniem i wówczas rozstrzygnięcie to będzie wiązać inne sądy w kolejnych postępowaniach na podstawie art. 365 k.p.c., bądź ponownie jako kwestia prejudycjalna, ze skutkiem wyłącznie dla konkretnego procesu (zob. wyroki SN: z 7 kwietnia 2016 r., III CSK 276/15; z 24 stycznia 2017 r., V CSK 164/16; z 29 września 2017 r., V CSK 10/17; postanowienia SN: z 11 marca 2022 r., III CZ 128/22; z 12 maja 2022 r., I CSK 489/22, i z 15 czerwca 2022 r., I CSK 2355/22).

Argumenty przedstawione w uzasadnieniu skargi nie przekonują również, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na błędną wykładnię art. 6 pkt 10 w zw. z art. 13 ust. 2 u.g.n. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się wyłącznie do zwykłej polemiki z zaskarżonym orzeczeniem. Nie zmierza do wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. Skarżący wprawdzie powołuje się na występujące w orzecznictwie oraz doktrynie odmienne poglądy co do wykładni tych przepisów, ale nie wskazuje tych orzeczeń oraz źródeł poglądów doktryny. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń. Wniosek ten podlega analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, nawet jeżeli argumenty w nich zawarte mogą być podobne. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie

analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19).

Ubocznie należy wskazać, że zarówno w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego, jak i Sądu Najwyższego wyjaśniony został charakter pojęcia „celu publicznego” w rozumieniu art. 6 pkt 10 w zw. z art. 13 ust. 2 u.g.n. Pojęcie „cel publiczny”, którym posługuje się art. 13 ust. 2 u.g.n. nie jest dowolne i przy jego interpretacji nie można się odwoływać do jego potocznego lub ogólnego znaczenia. Ustalony przez ustawodawcę w art. 6 u.g.n. katalog celów publicznych ma charakter zamknięty w tym sensie, że inne cele wymienione w art. 6 pkt 10 to tylko cele określone w innych ustawach. Aby mówić o celach publicznych darowizny nieruchomości (...), należy znaleźć cel wyrażony *expressis verbis* w art. 6 pkt 1-9 u.g.n. albo cel określony jako publiczny w innej ustawie (zob. wyroki NSA: z 8 lutego 2021 r., I OSK 3767/18; z 24 kwietnia 2018 r., II OSK 2470/17; z 19 czerwca 2013 r., II OSK 3101/12, i z 28 października 2010 r., II OSK 1386/09; uchwała SN z 17 lipca 2003 r., III CZP 46/03).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., art. 32 ust. 3 zdanie 1 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 2100) oraz § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).